

F. 128. 3. N. 18275.

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN SEURAN
HELSINGISSÄ.

Uusi ja Uafaa

Ilman-Sunnstaja;

sekä

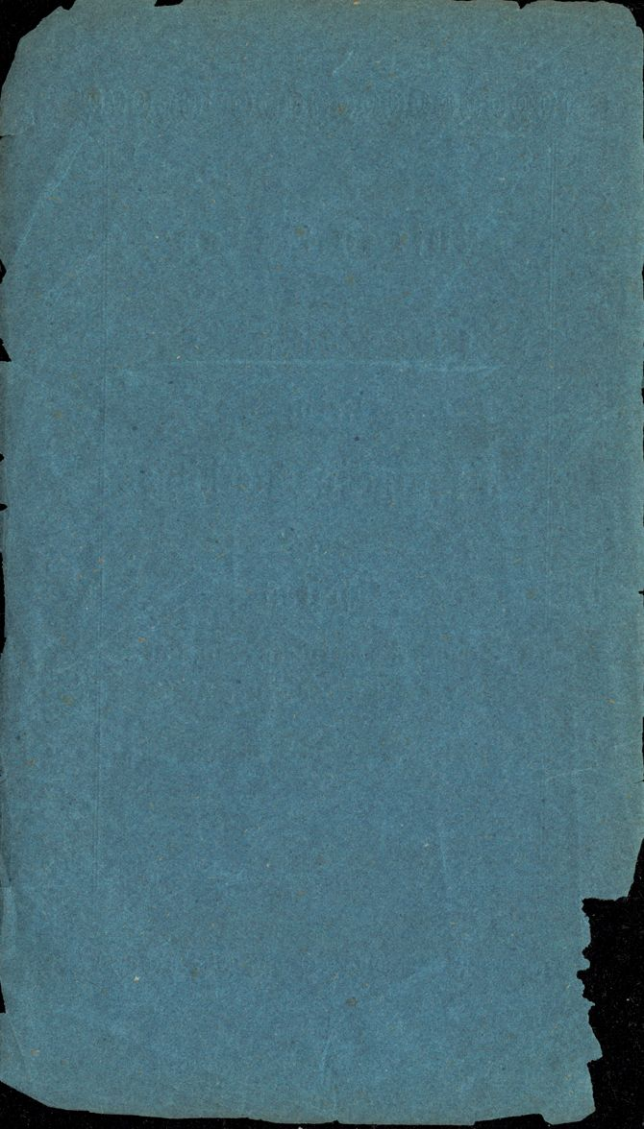
Ristinimein Merkitys

että

Osoitus

lyhyimmistä matkoista Kaupunkein
ja Postikouttuorein välillä

Suomen Suuri-Nuhtinanmaassa.

Uusi ja Uakaa
Ilman-Guustaja,
eli
Maanwiljeliiöille tarpeellisia tietoja
Sään- eli Ilman-muutteista;

Uunä Lisäys, sisältävä

sekä

Tawallisten Nistininein merkitystä,

että

Usoitusta lyhyimmistä matkoista
Kaupunkien ja Postikonttuorein wälillä
Suomen Suuri-Nuhtinanmaassa.

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN SEURAN
HELSINGISSÄ.

—•••••—
Poriissa, 1851.

C. F. Sjöblomin Kirjapainossa,
omalla kustannuksellansa.

Imprimatur: H. Molander.

Uinehisto.

Ilman-ennustuksia	sivu	5.
Yhteisiä Merkkejä	"	5.
Merkit Auringosta	"	7.
" Kuusta	"	7.
" Tähdistä	"	10.
" Tuulista	"	10.
" Pilvistä	"	12.
" Sumusta	"	13.
" Kasteesta	"	13.
" Sateesta	"	13.
" Bedestä	"	14.
" Uänestä	"	14.
" Balkiasta	"	14.
" Gläwistä ja muista	"	14.
Merkit Ilma-piirin Painomittaajasta	"	16.
Merkit Kosteennmittaajasta	"	16.
Hallan merkkejä	"	17.
Ilman-ennustuksia Kuukausista	"	17.
Suomalaisia Sanalaskuja Ilmoista ja Säistä	"	19.
Tavallisten Nistinamein merkitys Suomeksi	"	28.
Lyhyimmistä matkoista Kaupunkein ja Postikonttuorein välillä.		

Einträge

1	Einträge
2	Einträge
3	Einträge
4	Einträge
5	Einträge
6	Einträge
7	Einträge
8	Einträge
9	Einträge
10	Einträge
11	Einträge
12	Einträge
13	Einträge
14	Einträge
15	Einträge
16	Einträge
17	Einträge
18	Einträge
19	Einträge
20	Einträge
21	Einträge
22	Einträge
23	Einträge
24	Einträge
25	Einträge
26	Einträge
27	Einträge
28	Einträge
29	Einträge
30	Einträge
31	Einträge
32	Einträge
33	Einträge
34	Einträge
35	Einträge
36	Einträge
37	Einträge
38	Einträge
39	Einträge
40	Einträge
41	Einträge
42	Einträge
43	Einträge
44	Einträge
45	Einträge
46	Einträge
47	Einträge
48	Einträge
49	Einträge
50	Einträge
51	Einträge
52	Einträge
53	Einträge
54	Einträge
55	Einträge
56	Einträge
57	Einträge
58	Einträge
59	Einträge
60	Einträge
61	Einträge
62	Einträge
63	Einträge
64	Einträge
65	Einträge
66	Einträge
67	Einträge
68	Einträge
69	Einträge
70	Einträge
71	Einträge
72	Einträge
73	Einträge
74	Einträge
75	Einträge
76	Einträge
77	Einträge
78	Einträge
79	Einträge
80	Einträge
81	Einträge
82	Einträge
83	Einträge
84	Einträge
85	Einträge
86	Einträge
87	Einträge
88	Einträge
89	Einträge
90	Einträge
91	Einträge
92	Einträge
93	Einträge
94	Einträge
95	Einträge
96	Einträge
97	Einträge
98	Einträge
99	Einträge
100	Einträge

Ilman-Ennustuksia.

Ilmoista on monta merkkiä, tarkasta luonnon tutkimisesta ja moninaisesta koettelemuksesta hankittuina. Alkäämme kuitenkin uskoko, ett'ei ne koskaan turhaan käydä taida, waikka usein tottakin ennustawat. Periwastoin suittaa tämä wälisi silloinkin tapahtua, koska ilmanmerkillä on aiwan selwä ja luonnollinen perustus. Mikä tähän on syynä, emme milloinkaan taida sanoa. Waikka joku merkki sadetta ennustaisi ja sadepilwi jo päämmeikin yli liikkuisi; niin woi tapahtua, että toisaalta nousee tuuli, joka ajaa pilwen pois, niin että se antaa wetensä wasta muualle. Toisten suittaa kaikki merkit kaunistaa ilmaa osoittaa. On tywen, taikka käy lauhkia poutatuuli; äkisti lakkaa tämä, ja toinen tuuli ajaa toislaalta pilwen edellänsä, josta sataa sillä kulmalla, kussa äsken kaikki poudan merkit näkyiwät. Tässä selitettawät merkit ei siis milloinkaan ole warsin luotettawina pidettäviä, waan ainoastansa toden-muotoisina johtoina, jossa ainakin on tutkiminen, mitkä erinäiset syyt kussakin paikassa eroituksen tekewät.

Yhteisiä Merkkejä.

Ala-kun wiimeinen päivä sekä kaksi taikka kolme ensimmäistä päivää yli-kunta osoittaa koko kuukauden taikka kumminkin seuraawaisten päivain ilmat täysikuu-

hun saakka. Moni ottaa merkin, vasta kolmannelta ja neljännestä päivästä, ja wälistä käykin se paremmin toteen. Koska kuu maanantaina sateella syntyy, saattaa melkein koko wiikon. Tuorstaina syntynyt kuu tuottaa raju-ilman, ja sunnuntainen sitäkin ankaramman. Tuorstai=ehtoon ilma on perjantaisen päivän ilmasta osoitus. Lauvantainen sade on harvoin pitkälinen.

Tasainen, selkiä ja luminen talwi tietää hyvää vuoden=tuloa, ollenkin syyskylwöstä; tätä seuraa myös enimmittin warhainen kewät ja lämmin suwi. Märkkää syksyä ja helppoa talwea seuraa kylmä ja kuiwa kewät, ja kuiwaa talwea seuraa märkä kewät, sekä märkkää kewättä että suwea kaunis syksy.

Jos Joulu=päiwä tulee nisi=kuun ja täysi=kuun wälille, on hyvä wuosi odotettawana. Wapun päivän aikainen pakkainen tietää kallista aikaa; tästä sopii sanoa: märkä Huhti, kylmä Touko täyttää talonpojan riista=aitat; mutta kuiwa, selkiä Huhtikuun perheelle tuopi wahingon.

Salomonin päivän ilma on ennustus ilmas-ta heinän ja elon aikana. Egidiuksen päivä on merkki Syyskuulle, Nikolauksen päivä Joulukuulle ja Bertun päivä koko syksylle; mutta Lokakuun ilma on juuri wastoin ilmoja Martin ja Mikkelin päivän wälillä. Helatourstaina, Easän ja Tuomaan päivinä on harvoin selkiä. Mittumaarian päivän aikainen sade on pitkälinen.

Ohteiset talwi-ilman merkit owat tavallisesti seuraawaiset: Koska pakkainen lauhtuu, tulee lunta; jos myös kaste on maassa, tulee sade ja suoja, eikä jämiää talwea ole 20 päivään odotettawana. Jos kiwet Martin päivän aikana sulattawat jään ympäriltänsä, saadaan kirpiä mutta lyhyt pakkainen, jos siihen asti on ollut helppo talwi. Selkiä taiwas Martin päivänä tietää tasaista talwea, mutta pilwinen

tietää epätasaista. "Antti aisoilla ajaapi, Simo filtoja tekeepi." Jos pakkainen on kova Kallen päivänä ja kestää vielä Kynttilän jälkeen, ei se ennen Pääsiäistä herkee. Kylmää talvea odotetaan kuin lehti myöhäin warisee puusta. Jos Jouluna on maa paljas, makaa lumi sitä kauvemmin keväällä.

Merkit Auringosta.

Koska aurinko wahvasti ruskottaa ennen nousuansa, saadaan sadetta, niinkuin silloinkin koska hän kirkaasti nousee, mutta näyttää suureksi ja waaliaksi, taifka kuumoittaa kajanteesta, ja kuin päivän laskussa taiwas on harmaan-karwainen. Rehät auringon ympärillä ennustawat sadetta kahden wuorokauden kuluisa, jos ne aamu=puolella päivää näkyvät; mutta jos ehtoo=puoleen ilmaantuwat, on sadetta wasta kolmantena päivänä odotettawana. Koska aurinko kirkaana laskee, ja taiwaan reuna on pilwitoin, tulee kaunis ilma, kuin myöskin koska hän noustesansa lähettää säteensä selkiän, puhtaan ja ikäänkuin kipinoitsewän ilman läpitse. Jos noustesansa ja laskeisansa wahvasti punertaa, tulee pitkällinen kuiwuus ja tuuli. Päivän sapet tietävät tuulta sekä sadetta tuulen kanssa, jos owat paremmin waaliat kuin ruskianmuotoisia.

Merkit Kuusta.

Kuun muoto tosin näyttää waikuttawan monta ilman=muutosta; mutta kaikkia semmoisia on työläs selittää. Paras on että jokainen tienollansa etsii wakaat ja luotettawat merkit; sillä ne owat erinkaltaisia kullakin paikalla. Meidän pohjaisissa maissamme on ilma kuitenkin luonnostaansa pysyväinen, niin että mitä ilmaa kerran on ruwennut pitämään, sem-

moisena se kauvan kestää; ja jos muutos tapahtuu-
 kin, eihän tämä kumminkaan warsinaiseksi käy, waan
 näyttää kuin entinen sää vielä pitäisi puoltansa.
 Säästä eli ilmoista kuun vaihetellessa on tarffa waari
 ottaminen monet kerrat peräkanaisiin; niin pian ha-
 waitaan, että kunkin kuun synty eli ala=kuu, sekä
 myös yli=kuu on toinen toisensa muotoinen. Suittaa
 tässä joskus eroitus tapahtua, mutta tämän eroituk-
 sen on usiasti sama laita kuin ilman muutostenkin.
 Kolmen kuun synnyn jälkeen on eroitus niin suureksi
 karttunutta, että neljäs kuu syntyisensä jo wetää
 enemmän toisen tai kolmannen kuun tapaiseksi, ensimmäisen
 kuun muodosta eriten. Mutta niinkuin äs-
 ken sanoimme, ottaoon kunkin paikallansa näistä waa-
 rin, asettain muistohonsa ajat rinnatusten; niin hän
 pian kyllä huomaa, mitkä merkit toden sanovat.

Eräs nykyisen ajan tähdentuttkioita on osoitta-
 nut kuinka kuun synnyn ajasta tietään, milliseksi ilma-
 fillä kuulla tulee. Hänen laskunsa on tällöinen:

Jos kuu syntyy,

Kewä-, Suwi- ja Syys-lämpymällä,

Kello 12	ja 2 wälillä	edellä	puolen päivän	tulee:
				Kaunis ilma.
— 2 —	4 w. ed.	p. p.		Kylmä ja usiasti rant- ka fade.
— 4 —	6 — — —			Sade.
— 6 —	8 — — —			Tuuli ja fade.
— 8 —	10 — — —			Muuttuwainen ilma.
— 10 —	12 — — —			Usiasti kuuro=sateet.
— 12 —	2 w. jälkeen	p. p.		Kunfas fade.
— 2 —	4 w. j. p. p.			Muuttuwainen ilma.
— 4 —	6 — — —			Kaunis ilma.

Kello	6	ja	8	w. j. p. p.	Kaunis ilma, jos tuuli on luoteessa, mutta sade, jos tuuli on etelässä taikka lounassa.
—	8	—	10	— — —	Samallinen.
—	10	—	12	— — —	Kaunis ilma.

Syys-, Talvi- ja Kevä-kylmällä,

Kello	12	ja	2	wälillä edellä puolen päivän tulee:	Antara pakkainen, jolle tuuli ole etelässä taikka lounassa.
—	2	—	4	w. ed. p. p.	Pyry-ilma.
—	4	—	6	— — —	Sade.
—	6	—	8	— — —	Myrsky.
—	8	—	10	— — —	Kylmä sade, jos tuuli on lännessä; mutta lumisade, jos se on idässä.
—	10	—	12	— — —	Kylmä ja raju tuuli.
—	12	—	2	w. jälkeen p. p.	Lumisade taikka sade.
—	2	—	4	w. j. p. p.	Kaunis ja suojainen ilma.
—	4	—	6	— — —	Kaunis ilma.
—	6	—	8	— — —	Selkiä ja kylmä ilma, jos tuuli on pohjaisessa taikka koillisessa, mutta sade eli lumiräntä, jos on etelässä taikka lounassa.
—	8	—	10	— — —	Samallinen.
—	10	—	12	— — —	Kaunis ilma ja pakkainen.

Yhteiset merkit kuusta ovat vielä:

Koska kahden tai kolmen vuorokauden vanhan kuun nokat eli sarvet ovat terävät ja kirkaat, tulee ilma kylmäksi; mutta koska ne ovat nykerät, himiät tai keltaisen-voivat waloltansa, saadaan sateista taikka tuulista ilmaa. Kirkas valo täysi-kuussa tietää kaunista ilmaa; mutta kewaïsin ennustaa se yö=halloja. Keltaisen-voipa kuu ennustaa sadetta, punainen tuulta. Chiä, waalia ja iso kehä kuun ympäri sumu=ilmalla lupaa vuorokautena wesi= tahi lumi=sadetta, jollei tuulta tule; mutta kaunista ilmaa, jos taiwas sillä wälillä wähitellen selkenee. Jos kehä on kahden=kertainen taikka äkisten kattee, käy tuuli forkialla, ja pahaa ilmaa on piankin odotettavana.

Merkit Tähdistä.

Tähdet tietävät sadetta, koska, kirkkautensa kadottua, he lakkaawat wilkkumasta, sekä koska ei heitä himeytensä tähden selwästi taiwaan laesta selitetä; mutta jos kirkaasti kiiltävät, ennustawat he kauniita ja selkiitä ilmoja. Bienen=näköisinä ja terävästi wilkkuin talwella tietävät he kowia pakkaisia. Taajat tähtilemmot owat tuulen sanomat. Jota walkoisempi linnunrata on syksyllä, sitä lujempi ja tasaisempi talwi on odotteessa; mutta periwastoin, jos linnunrata syys=ajalla on tumman=pilkullinen.

Merkit Tuulista.

Ilman=pielistä saadaan tällä tawalla selko: käännä kasvos Pohjaista päin, silloin on aina Etelä eli Meri takanas, oikialla puolella Itä, ja wasemmalla Länsi; Pohjaisen ja Idän wälillä antaupi Koillinen;

Idän ja Meren välillä Kato; Meren ja Lännen välillä Louna, ja Lännen ja Pohjaisen välillä Luode.

Tuulet owat voimallisimmat syyst ilman ja säitten muutteisiin. Yhteistä johtoa emme tähän kuitenkaan antaa taida; sillä se määrätään sen paikkakunnan luonnolta, kuhunka tuuli tulee. Suurten tunturein suojaussa sataa usein koska tuulee wuorta päin; sillä tämän kautta taajaan pakotettu ilman koste synnyttää sadepilwen. Tunturein toisella puolella suittaa yhtäkaikki pouta olla samalla tuulella, sillä tämä on ehkä jo jättänyt liian märkyytensä täkäläisellä puolella kuffuloita. Meren tienoilla asuville tuopi merestä nousewa tuuli tawallisesti sateen, ollenkin jos rantamaa on korkia; mutta jos mereltä nousee kato, joka kauwas mantereeseen tuulee, taitaa se siellä olla kuivakin, että se jo ennen on wetensä laskenut alas. Parhaiten tässä on tarkattawa, kuinka pitkällinen tuuli lienee, ja niinmuodoin etäämpä tulee. Sama tuuli, joka kulkeissansa yhdellä paikalla, imee runsaan märkyyden, taitaa, toiseen paikkakuntaan ehdittyänsä, olla aiwan kuiva. Pitkällä matkalla sen erinkaltaiset omaisuudet hämmentyiwät toisiinsa, ja kaikki päätöksemme tässä asiassa on perustettawa tyyskään koetelemukseen, kuinka kussakin paikassa tuulten laita lienee. Vyhyet tuulenheitot tuowat waan lähimmäistä paikoista ilmaa, ja tekewät niinmuodoin harwoin ilmanmuutteita; ehkä niinkin aiwottain tapahtuu, mutta silloin tulee tuuli ilmanmuutoksesta, eikä suinkaan ole itse sen syynä.

Tawallisimmat merkit tuulista owat:

Koillinen eli itäpohja-tuuli on kauniin ilman merkki, harwoin sateen sanoma; mutta talwella se tuottaa pakkaisen. Tämä tuuli on tawallisesti, noustessansa ehdoisin, koska taiwas on pilwessä, kestäwäinen. Jos se

aamulla syntyy, on se harvoin pitkällinen, vaan muuttuu eteläksi, joka antaa sateen. Pohjaifesta alkaa aamulla selkiällä ja kuiwalla ilmalla tuulemaan, ja seurausansa tuo tämä tuuli ainakin kylmän. Keväällä se synnyttää kovan kuiwuuden. Niivottain kestää se kauvan ilman sateeta taikka kylmätä, mutta käy illalla kuitenkin kalpiaksi. Kuin tuuli äkisti menee etelään tai länteen, ennustaa se sadetta, ollenkin jos se nousee jälkeen puolen päivän selkiällä ilmalla. Koska etelästä saataa, ja se tuuli heittäikse länteen, ei ole äkisten muutosta toiwominen; samaten jos sade tulee pitkällisellä louna- eli merilänsi-tuulella. Idästä tulee kaikkina vuoden aikoina useimitten sadetta (taikka lunta), etenkin niille, jotka liki Itämerästä asuwat. "Idästä isot satehet, Idän kesä, Idän talwi, Idän ilkiät satehet, Idän kaikki ilmat ilkiämmät." Etelä ja merilänsi owat pohjaista ja koillista muutteluwaisemmat. Wähwat tuulet ei kestä niin kauvan kuin heikommat; eikä yöllä syntyneet tuulet ole niin pitkälliset kuin päiwällä nousneet. Myrskyt kestäwät tawallisesti kolme wuorokautta.

Merkit Pilwistä.

Pilwet antawat sadetta sitä pikemmin jota synkiämmät he owat, ja jota lämpiämpi ilma on. Hennot, walkoiset ja korkialla liehuwaiset pilwikaunat ennustawat kaunista ilmaa; walkoiset ja matalalla kulkewaiset lunta; monenkertaiset ja monenkarwaiset, ukkoista; punaiset ja mustan-tummat aamulla warhain tietäwät raskasta sadetta. Isot pilwitöt kaukana ja ikäänkuin maan syrjässä tuottawat tuulta muassansa, taikka wetäwät sen puolehensa. Koska pilwet sateella karkewat, niin että sininen taiwas nähdään kajanteesta, lakkaa sade pian. Koska pilwet yhtä haawaa ja joutottain kulkewat, tulee myrsky. Jos pilwinen taiwas

ehtoolla selkenee, saadaan kaunista ilmaa, ehkä aamulla sadekin näytti olewan hankeissa. Suuret, kohdallansa seisovat pilvet ovat myös raju-ilman merkit; mutta pienet, haterat pilvikaunat, jotka kiiruusti taiwaalla liikkuvat, tietävät kaunista ilmaa, samaten punaisenwoivat pilvet, jotka illalla ovat forkiassa.

Merkit Sumusta.

Kylmä, koko päivän kestävä sumu, taikka wahwa ja walkoinen kaasuu, joka makaa matalalla newain ja soitten yli, ennustaa kaunista ilmaa; samaten se utu, joka aamulla wahwan kasteen kanssa laskee alas; mutta jos sumu nousee ylös, ja maa on kasteetoinna, waikka yöllä tywenkin oli, tulee sade, ellei tuuli sitä estä.

Merkit Rasteesta.

Koska kaste on wahwa, jotta syksyllä ja kewäällä wetää härmään, ennustaa se sadetta. Jos kaste, runsaasti maahan langettua, äkisti auringon noustessa katoa, on sade odotettawana.

Merkit Sateesta.

Koska raju tuuli nousee tywenellä sataissa, lakkaa sade pian. Kuin auringon paisteella sataa, tulee useimitten sateenkuuroja monet päivät perästyksin. Aamulla nähtävä taiwaan-kaari ennustaa warmaan sadetta, mutta ehtoolla nähtynä tietää se, että sade pian lakkaa. Jos pitkällisen kato-tuulen kanssa tulee sade, ei se äkkiä loppu. Tuimasti alkawa sade ei kauwan kestä. Jos ennen puolta päivää alkanut sade ei loppu puolipäiväksi, kestää se tavallisesti kaiken päivän. Koska sade tekee kelloja weden pintaan, on se pitkällinen olewa.

Merkit Vedestä.

Koska pohjanpuolisiet kosket ehtoisiin tywenellä kowin pauhaawat, tulee kaunis ilma, tahi talwella pakainen; mutta etelän puolelta kohisewat kosket tietävät sadetta tai suojaa. Koska waltameri on aurinon laskeisssa tywenä ja tumman-näköinen, tulee raju tuuli ja sade. Meren wirrat muuttawat ennakolta juoksunsa sitä suunta päin, kuhun tuli on kääntynä.

Merkit Länestä.

Jos kuullaan sorina pureista, jotka muutoin juoksewat hiljain, taikka jos meri ja kosket kowemmin kohisewat kuin tawallisesti, on sade hankkeisssa; sillä ilman neitiäksi tultua, kuuluu ääni kauwemmas ja kiämämmältä kuin muullosti.

Merkit Balkiasta.

Koska, walfian wilypaasti takassa liehuissa, sauwu noussee oijestansa ylös, on kauniista ilmasta toivo; mutta jos päinwastoin sauwu laskee alas ja kulkee matalalle eli maata myöden, niin tämä tietää sadetta, niinkuin kynttilän walokin, koska se tekee kehäntapaisen ympärillensä.

Merkit Gläwistä ja muista.

Hämmähäkit owat eläwistä kenties luotettawimmat ilman-ennustajat. Jos hämmähäkki sallitaan olla akkunan pielessä, niin että sen menot ja toimet koska hywänänsä hawaitaan, nähdäänpä että hän tarkasti ennustaa ilman-muutteen. Sateen tulossa ei hän seittiänsä eli werkkoansa kudo; mutta uskollisesti

Kyllä kauniin ilman hankkeissa. Niwottain otettakoon vähän siimastansa, ett'ei hän laiskentuiji; eikä hänelle saa sen wuoksi ruokaakaan antaa. Myrskyn tullessa hän wälistä warustaa werkkonsa wahwemmilla siimoilla, taikka wetää takaisin jonkun osan niistä, peljäten niitten tuulelta särjettävän. Tyyskällä waarin-pitämälä pian hänen toimensa tulemme ymmärtäneeksi.

Zili=madot, jotka pidetään liina=riedulla peitetysä lasi=astiasa, jossa wesi wähinänsä joka toinen päivä muutetaan, ennustawat nousemisellansa kaunistaa ilmaa, pohjalla lepäämisellänsä sadetta, ja lewottomalla pyörimisellänsä myrskyä tahi raju-ilmaa.

Koska Sammakat poraawat kylmän sateen jälkeen, saadaan lämmin ja kuiva ilma; mutta kuivalla ilmalla, joka tulee kylmästä tuulesta, ennustawat he lämmintä sadetta.

Koska Hyttyiset ja Kärpäiset kipiästi pistelewät, tulee sadetta; mutta koska hyttyiset surwowat auringon laskeulla, tulee kaunis ilma.

Koska Dököt taikka Sontiaiset lenneskelewät päivän laskeissa, niin ne tietävät kaunistaa ilmaa.

Koska Pääskyiset matalalle lentäwät, tulee sade; korfialle lentäin lupaawat he kaunistaa ilmaa.

Koska wesi linnut rannoilla itänsä pudistelewat ja höyhemiansä kyniwät; kissat pesewät; sisiliskot makaawat piilossa; mettiäiset ei lennä ulos pesitänsä; äsken nitetty heinä ehtoihin wäkewältä lemah-taa; kuljut ja muut lätäköt haisewat kawallisuuttansa pahemmalta; puukalut ja köydet paisuwat; kiwimuurit, suolat, sianlihat ja muut senkaltaiset hi-koilewat eli wetäwät neitiäksi; rautaiset padat pahemmin mustuttawat niissä keitetyn ruuan; suonikielet kakkewat taikka myöntywät; metsä näyttää tawallista tummemmaksi ja wälikappaleet taiwaanrajalla nähtäwästi suuremmiksi: — tulee sade.

Merkkit Ilma-piirin Painomittajaista. (Barometri).

Ilma-piirin painomittaja eli Barometri on lasinen, elävällä=hopialla täytetty pilli, jonka toinen pää käy polveen ja on avoin, että ilma vapaasti koskee elävään=hopiaan, jonka nousemista ja laske-
mista pillin sivulle asetettu pykälä=puu näyttää. Koska ilma on kuiva, nousee elävähopia, ja laskee taas jos ilma on raskas eli neitiä, josta sadekkin syntyy. Mutta sen pikaisemmasta tai hitaammasta noususta ja laskusta on myös oppiminen, kuinka äkkiä ilmat muuttuvat, ja tuleeko kaunis vai raju-ilma, tuuliko vai myrsky j. n. e.

Merkkit Kosteudenmittajaista. (Hygrometeri).

Kosteudenmittaja on toisenkaltainen mitta-kone, josta havaitsemme kosteuden=wahwuuden ilmassa. Tämä tehdään kahdesta ulkona kuivatusta kuusisesta laudan kappaleesta, jotka olkoon 10 tuumaa pitkät, 2 lewiät ja puukko=hamara paksuudeltaansa. Nämät laudan kelleet pitää niin tehtämän, että toinen on pitkin puuta ja toinen poikin puuta; molemmat päät niwotaan langalla tyrmästä yhteen, ja toinen pää sovitetaan jonkun puun päähän lujasti kiini, niin että ne toinen toisensa kanssa käyvät polveen; tämä warssi=puu pistetään taas lujasti porstuan seinään. Yhteen sovitettut puu=kappaleet näyttävät niinmuodoin suoraan alaspäin. Kohta näitten niin laskeutta, pannaan lowi seinään, kussa alapää joutui olemaan. Tästä lowi=merkistä sopisi sitten pykälä=wiiwat urtaa kaareen kummallentkin puolelle, josta huomataan kosteuden=wahuus, niin että kuivalla ilmalla wetäy=

wät kelteet poikki=puolisen kelteen puolelle, ja neitiällä ilmalla sitä wastoin pitki=puolisen kelteen puolelle.

Hallan Merkkejä.

Ei ole muita wakawampia merkkejä, kuin selkiä ja kylmä ehtoo. Waikka tuulikin nousee, emme sen wuokfi ole wakuutetut hallasta pääsemämme; aamupuoleen suittaa tywentyä, ja tulee kumminkin halla. Märkinä wathingoittaa halla kaswoja enemitten. Rauta=yöt luetaan Kesäkuun 12:nen ja 20:nen päivän välillä. Halla Rewät=maarian päivää vastaan yöllä tuo monta hallaa muasansa ennen sinwea; mutta jos tämä yö on halla-toin, ehkä taiwas lienee selkiä, tietää se hywää wuotta.

Ilman=ennustuksia Kuukausista.

Tammikuusta:

Uuden=wuoden päivänä ruskoittawa taiwas tietää myrskyjä. Jos Paawalin päivänä aurinko firrkaasti paistaa, saadaan hywä papuwuosi ja yleisesti hywä wuoden=tulo. Lastun peittäwä lumisade sinä päivänä tietää keskenkertaista wuoden=tuloa.

Helmikuusta:

Tällä kuulla otetaan merkki Lashtais=tiistaista. Niin monta hetkeä kuin aurinko sinä päivänä paistaa, saman werran paistaa hän koko paaston aikana.

Maaliskuusta:

Märkä maaliskuun tietää sateista wuotta ja halloja Pääsiäisen aikana. Selkiä Palmu=sunnuntai ennustaa hywää ohrawuotta.

Syhtikuusta:

Jos Pääsiäis=päivä on sateinen, tulee heikko heinävuosi; mutta jos ilma on kaunis, tulee voimallista karjaruokaa, ja silloin säilyvät lehmät hyvin, antain runsaan maidon.

Toukokuusta:

Helluntai=päiväinen sade tietää harvoin hyvää.

Kesäkuusta:

Jota enemmän Jubanuksen päivänä sataa, sitä huonompi tulo pähkinöistä, mutta juurikasvot säilyvät.

Heinäkuusta:

Maarian etsikko=päiväinen sade kestää pari viikkoa. Jos Kertun päivää vastaan yöllä sataa, ei sinä vuonna juurikasvot menesty.

Elokuusta:

Kirkas taiwas tämän kuun Maarian päivänä on hyvä merkki.

Syyskuusta:

Tammen omenasta tällä kuulla arwellaan minäkänkaltaista vuotta on odotettava.

Lokakuusta:

Jos lehti hitaasti warisee puusta, tulee ankara talvi ja ensi=suvena juurimatoja.

Marraskuusta:

Jos kasvavasta tammesta Pyhämiehinä ha-
kattu lastu on märkä, tulee kova talvi, mutta helppo,
jos se on kuiva.

Joulukuusta:

Joulu-päivä uudella kuulla pidetään hyvän wuo-
den merkinä.

Suomalaisia Sanalaskuja Ilmoista ja Säistä.

Antti aisoilla ajaapi,
Martti maata wahwistaapi,
Simo filtoja tekepi,
Nikolaus niwoopi kiinni.

Ei halla havosta lähde,
kaste warjosta warise,
päivän Berttulin perästä.

Ei heitä itä tuulemasta,
ennenkuiin sataa.

Ei kaho kauwan tuule.

Ei kaho lakkaa, ennenkuiin sataa.

Ei mene kesä wesitä,
eikä talvi pakkaisita.

Ei ole aina Antin tuuli,
Pietarin perän-takainen;
vielä on tuulet Tuomahankin.

Ei päätointä Juhanusta,
tähätöintä Helluntaita.

Ei pohja suvea kiellä,
eikä kylmiä etelä.

10 Ei se poukkaa pohtimessa,
Jok' ei Wappuna waossa.

Ei siikää siipilintu
päiwän Perttulin perästä.

Ei mene talwi takaansa katso-
mata.

Ei tuiskut tuuleta tule,
keuhkot kypsy kiehumata.

Halla hanhen siiven alla,
talwi joutsenen takana.

Halla hanhen warpahilla,
lumi joutsenen jäljillä.

"Halla hankeen, leipää lehteen,"
käki kuffuu.

Hillawuosi hallawuosi.

Suhtikuu huhteleepi
lumen maasta, jään wedestä,
ohrat aitan loukkahasta.

Suutaa käki Wappuna hongan ho-
lostakin.

20 Hywin kylmi Kynnteliä,
pahoin Paawali paleli:

fiit' on halla heinäkuulla,
talwi keskellä kesä.

Idän ilmat ilkiämmät,
pohjan pakkaiset pahimmat.

Idän kesä, idän talwi,
idän ilkiät satehet,
idän tuuletkin ikuiset,
idän kaikki säät katalat.

Idän kuuta kaswawaksi,
luotehen lowenewaksi.

Idän poudat poukiammat,
lännen tuulet länsiämmät.

Idän päivä ensimmäinen,
idän päivä viimeinenkin.

Idän päivä talwellakin,
idän keskellä kesä.

Idän suwi, idän talwi,
idän hyvä vuoden wilja.

Idästä iki=satehet,
pohjaisesta poudat pitkät.

Idästä isot satehet,
idästä ikuiset tuulet.

30 Itarusko selwä ilma,
aamurusko pilwipäiwä.

Itä kesän istuttaa,
länsituuli lämmitää.

Itä talwen istuttaa,
itä ilman lämmittää.

Saakkona sulalla, Uotina orrella.

Jos ei riistamaa ole Marken päi-
wänä marjameisän wäärtti, niin
laske siat siisälle.

Jos on wiikon wihmannunna,
kauwan kastetta pitääpi.

Jääksi jänkkä luotehella
Keskellä kesäsydäntä.

Kewähinen kehu ilma
hyweä ajattelepi.

Kewätusko talwen jatko,
syysrusko kesän jatko.

Kewätsade kaswattaa,
syysfide kadottaa.

40 Kewättä Kynnteliltä,
syksyä Uolowilta.

Kewäällä on kelta kaunis,
syksyllä matara kaunis.

Kewään jatkoa talwiset tuulet.

Kiitä parmaista kesää,
mäkäraistä vuoden päätä.

Kipinä kewäinen fide.

Koska hyttyiset paljon hewoisiä leik-

kaa, silloin on sade läsnä.

Koska sammakka aamulla paljon
paruu, silloin on sade läsnä.

Koska Urpo turkki päällä,
silloin kesä paita päällä.

Kovuudeksi lumi lehteen.

Kukko sanoo: ruoki minua Sipin
päivään asti; heitä sitte hännäs-
tä hankeen.

50 Kuin härkä Rynttelinä rästään
alta juo, silloin Maariana kukko
janoon kuolee.

Kuin kukko Sipin päivänä kul-
pasta juo, niin Maariana ifosta
allifosta.

Kuin ohran hiukset näkyvät,
warresta silloin wikahteesi.

Kuin on usma nunna vuonna,
silloin halla Heinäkuulla,
talwi keskellä kesää.

Kuu kesään kirwiäisestä,
wähä wästaräkifisestä.

Kuu tiurusta kesään,
puoli kuuta peipoisesta,
wiikkokausi kiwenviasta,
yksi päivä pääskyisestä,
wästaräkistä ei vähäkän.

Kuu leivoisesta kesähän,

puoli kunta pulmoisesta,
 viikko witsalintuisesta,
 tuskin päivä pääskyisestä.

Kuu lievusta kesähän,
 viikko witsalintuisesta.

Kuumeheksi kuun kehikko,
 poutimoiksi päivän sääri.

Kuumeheksi kuun kehäinen,
 sateheksi päivän sappi.

60 Kuuron pilvestä sataapi,
 kajanteesta kaiken päivän.

Kuuvuksi kulon kewäisen,
 syksyysisen taudiksensa.

Kyllä kesä kasteensa kuiwaa.

Kyllä silloin papuja tulee, kuin
 papumaa on Marken päivänä
 marjametsän wäärtti.

Kyntteli kowan kysyyppi,
 Paawali pajatteleepi:
 joko on kankaita kudottu,
 alotettu aiwinoita.

Kyntteli kowin kysyyppi,
 Paawali pajatteleepi:
 joko on rohtimet ruhdottu,
 joko tappurat tapettu.

Käki tuo suwen sanoman,
 pääsky päivän lämpiämän.

Lehti puuhun, ruoho maahan,
minä marras maan rakohon,
minä turkka turpehesen.

Lehtipuuta loppukuulla,
havupuuta alkupuolla.

Loppu lohja, pää kalaa
päivän Perttulin perästä.

70 Lutun yö, Annan aatto;
kukko kolmesti orrelta putoo.

Länſituuli lämmin tuuli,
pohjatuuli poukkatuuli.

Matista puhteet putoovat,
Maariasta ehtoot katoovat.

Matti pihdin nostaa,
Matti pihdin kaataa.

Merestä vedet suuret,
luotehesta sääät lumiset.

Mikkelistä ämmät pirttiin,
nauriit kuoppaan.

Musta pilvi peljättääpi,
savenkarwainen sataapi.

Pakkainen pyryn perästä,
paha ilma pakkaisesta.

Pakkainen pyryn perästä,
suvi suuresta lumesta.

Pakkainen talwen tawaksi,

sydänkuille kunniaksi.

- 80 Pidä tallella talossa
warawihko Walpurille:
wielä Erkkikin inuupi,
Urpanuskin uifuttaapi.

Pohja poundat ponnettomat,
itä ilkiät satehet.

Poudaksi pilwet pohjaisessa,
sateeksi sappi päivän alla.

Poudan pohjainen tekeepi,
selkiän seljän takainen.

Pysty=kuu weden pitää,
Lauku maahan laskettaa.

Sataa sarwinen pilwi,
musta pilwi peljättää.

Sateheksi syksyruskot,
talwen jatkoksi kewäiset.

Se kuin on Maariana malon
päässä, se on Wappuna waon
pohjassa.

Suojaa puna meressä,
wettä pilwi luotehessa.

Suojan sumu iltaijella.

- 90 Suuri wihko suwipäinä,
warawihko Walpurina,
wielä Erkkikin anoopi,
Urpanuskin uupottaapi.

Suven suitsu iltaisella,
talven talma aamuifella.

Suwi suuresta lumesta,
pakkainen pahasta säästä.

Suviituuli talven tuopi,
koillinen kesän tekeypi.

Taikka suo sulaa, taikka turki
kuolee, yön yhdeksännen perästä.

Takana Joulun talwi kaikki.

Tulee silloin nauriita, kuin juopu=
nutkin Jaakon päivänä hevoisen
seljästä taimen näkee.

Urpo suweksi sääntää,
Perttu talweksi kääntää.

Vanhan lumen surma se on: sa=
noi akka, kuin Tuomaan päivänä
lunta satoi.

Wapun on päästyinen piwossa,
käki Erkin kainalossa.

100 Wares huutaa iltaisella
huomeneksi hyvää säätä:
wares raakuu aamuifella
päiwäksi pahaa säätä.

Wielä ruis Pietarin päivästä sie=
menensä wersoo.

Wiinnä, kuunna kesäinen ilma,

sää syksyinen yhdeksänä.

Wilu warren kaswattaa,
poutasää terän tekepi.

Wiluwuosi wiljawuosi.

Wuoroin pilwistä sataapi,
kaseista kaiken päivän.

Dö on talwista suwea,
kaksi kaikkien enintä.

107 Dö syksyistä siloa,
kaksi kaikkien eninnä.

Tavallisten Ristinimein merkitys Suomeksi.

Tavalliset ristinimemme ei ole muuta kuin sanoja oudoista, erittäin Hebrean, Greikkaan, Latinan ja Saksan kielistä, joita tässä lukiomme hauskuudeksi olemme suomentaneet. Lyhyät Suomalaiset sanat olisivat yhtä sopiwaiset nimiksi kuin nämätkin, jos waan joku omaa kieltä toisia parempana ja rakkaampana pitää tahtoo. Tähän vielä olemme paremman selwon wuoksi liittäneet osoituksen minä kunkin kuun päivänä nimet löytyvät almanakassa.

A.

Aaron: wuorilainen. Heinäkuun 1:nä päivänä.
Abel: katoowa, turhamainen. Tammiik. 2:nä p.
Abraham: kansan isä. (Jouluk. 18:nä p).
Absalon: rauhan isä.
Ada: ihana, kaunistettu.
Adam: ihminen, (mies), ruskia maa. Jouluk. 24:nä p.

- Adolf: armas auttaja. Kesäk. 23:nä p.
 Agatha: hyvä, lempiä. Helmik. 5:nä p.
 Agathon: hyvä, kelpo. Jouluk. 7:nä p.
 Agneta: kaino neitsy. Tammi. 21:nä p.
 Agrikola: peltomies.
 Albanus: valkoinen. Kesäk. 21:nä p.
 Albert: kuuluisa vapamies, jalosukuinen.
 Albertina: jalosukuinen. Huhtik. 24:nä p.
 Alexander: miehuullinen auttaja. Syysk. 11:nä p.
 Alexandra: miehuullinen auttajatar. Toukok. 3:nä p.
 Alexius: auttaja. Heinäk. 17:nä p.
 Alfred: ylinen turva, holhoja.
 Alina: ylinen, koroitettu.
 Amalia: puhdas. Huhtik. 20:nä p.
 Amanda: rakastettava. Lokak. 26:nä p.
 Amarantha: lakastumaton.
 Amatus: rakkaampi. Marrask. 4:nä p.
 Amatus: rakastettu. Syysk. 15:nä p.
 Ambrosius: kuolematon. Huhtik. 4:nä p.
 Andreas: miehuullinen. Marrask. 30:nä p.
 Angelika: enkelin muotoinen.
 Anna: Jumalalle otollinen. Jouluk. 9:nä p.
 Anton: kiitettävä. Tammi. 17:nä p.
 Apollonia: loistava. Helmik. 9:nä ja Heinäk.
 23:nä p.
 Arwid: kotolainen. Elo. 31:nä p.
 August: kirkas. Tammi. 7:nä p.
 Augusta: samaten.
 Augustinus: samaten. Elo. 28:nä p.
 Aurelia: kulta-lapsi (=tytär).
 Aurora: aamurusko. Maalisk. 10:nä p.
 Arel: väkewä. Maalisk. 23:nä p.

B.

- Bartholomäus: sodan poika. Elo. 24:nä p.
 Beata: autuas. Jouluk. 2:nä p.

- Benedikt (Bengt): sunattu. Maalisk. 21:nä p.
 Benjamin: onnen poika.
 Bernhard: wäkewä. Huhtik. 19:nä p.
 Brigitta: loistawa. Helmik. 1:nä ja Lokak. 7:nä p.
 Bruno: kuuluisa. Lokak. 6:nä p.

C.

- Carl: wäkewä mies. Tammiik. 28:nä p.
 Carolina: upera. Toukok. 20:nä p.
 Charlotta: samaten. Toukok. 12:nä p.
 Christian: fristitty. Marrask. 13:nä p.
 Christina: samaten. Heinäk. 24:nä p.
 Chrysostomus: kultasuu. Tammiik. 27:nä p.
 Clemens: armelias. Marrask. 23:nä p.
 Concordia: suosio. Helmik. 18:nä p.
 Constantin: pysywä. Toukok. 21:nä p.
 Corona: kruunu, seppeloitty. Toukok. 14:nä p.
 Cyrus: arwossa pidetty. Syysk. 12:nä p.

D.

- Damianus: ihmiskunnan holhoja, tukia. Syysk.
 27:nä p.
 Daniel: hurstas tuomari. Jouluk. 11:nä p.
 Dawid: rakastettawa. Kesäk. 25:nä ja Jouluk.
 30:nä p.
 Demetrius: leipämies. Lokak. 8:nä p.
 Desiderius: ikäwöitty. Toukok. 23:nä p.
 Dorothea: (Theodora) Jumalan lahja. Helmik.
 6:nä p.

E.

- Edla: jalo-sukuinen. Kesäk. 13:nä p.
 Edmund: holhoja. Marrask. 16:nä p.
 Edward: jalo wartia. Maalisk. 18:nä p.
 Eleonora: armahtaja. Heinäk. 11:nä p.

- Elias: Jumala on Herra; Herra on wäkewä; Jumalalle uskollinen. Huhtik. 17:nä p.
 Elisa: Jumalan waltikka, karitsa. Kesäk. 14:nä p.
 Elisabeth: Jumalan wala. Syysk. 17:nä p.
 Emil: suloinen, ihastuttawa.
 Emilia: samaten. Toukok. 19:nä p.
 Emma: kotokas.
 Engelbert: enkelillinen puhdas. Marrask. 7:nä p.
 Enoch: opetettu, harjaantunut. Tammi. 3:na p.
 Erhard: sotaherra. Tammi. 8:na p.
 Erik: lain oppinut. Toukok. 18:nä p.
 Erika: samaten. Heinäk. 30:nä p.
 Erland: muukalainen. Marrask. 3:na p.
 Ernst, wakaa.
 Esaias: Herran autuus. Heinäk. 6:na p.
 Eskil: wäkewä mies. Kesäk. 12:nä p.
 Esther: kätetty.
 Euphrosyne: iloinen. Helmik. 11:nä p.
 Eusebius: Herraa pelkäävä. Elok. 14:nä p.
 Ewa: eläwain äiti. Jouluk. 24:nä p.
 Ewald: woimakas. Lokak. 3:na p.
 Ewert: wartia. Syysk. 9:nä p.

F.

- Fabian: rukouksen mies. Tammi. 20:nä p.
 Fausta: suosittu. Syysk. 20:nä p.
 Felix: onnellinen. Tammi. 14:nä p.
 Ferdinand: warjelowainen. Huhtik. 3:na p.
 Flora: kukoistawa. Toukok. 13:nä p.
 Frans: wapaa. Lokak. 4:nä p.
 Fredrik: wäkewä joutsimies, sankari. Heinäk. 18:nä p.
 Fredrika: turwaaja. Syysk. 19:nä p.

G.

- Gabriel: Jumalan mies. Maalisk. 24:nä p.
 Georg (Dria): peltomies. Huhtik. 23:nä p.

- Gerhard: sotiva. Eyyisk. 24:nä p.
 Gertrud: rakastettu. Maalisk. 17:nä p.
 Gotthard: wäkewä Jumalan avulla. Toukok. 5:nä p.
 Gottlip: Jumalalle rakas.
 Gregorius: walpas. Maalisk. 12:nä p.
 Gunilla: sotaan haluinen. Tammiik. 30:nä p.
 Gustaf: loistawa. Kesäk. 6:na p.
 Gustawa: samaten. Lokak. 30:nä p.

H.

- Harald: sankarin poika. Huhtik. 1:nä p.
 Hedwig: woittaja. Lokak. 15:nä p.
 Helena: paistawa, loistawa. Heinäk. 31:nä p.
 Henrietta: urhoollinen.
 Henrik: samaten. Tammiik. 19:nä p.
 Herman: samaten. Heinäk. 12:nä p.

I.

- Ida: onnellinen.
 Ignatius: tuima. Jouluk. 17:nä p.
 Immanuel: Jumala kanssamme. Maalisk. 26:nä p.
 Irene: rauhallinen. Huhtik. 5:nä p.
 Isak: naurawa, iloinen. Jouluk. 19:nä p.
 Isabella: jumalallinen lempeys.
 Isidorus: Jumalan lahja. Jouluk. 14:nä p.
 Israel: Jumalan kanssa kilwoitellut. Jouluk. 23:nä p.
 Iwar: aina waarinottawa. Elok. 22:nä p.
 Jakob: polkia. Heinäk. 25:nä ja Jouluk. 20:nä p.
 Jeremias: Jumalan korkeus. Kesäk. 26:nä p.
 Joachim: Herra on ylentävä, Herran nousento.
 Maalisk. 20:nä p.
 Joel: auttaja. Heinäk. 13:nä p.
 Johanna: Jumalan lahja. Heinäk. 21:nä p. ja
 Jouluk. 27:nä p.
 Johannes: Jumalan lahja. Kesäk. 24:nä p.
 Jonas: julma. Maalisk. 29:nä p.

- Josef: lisäys. Maalisk. 19:nä ja Jouluk. 22:nä p.
 Josefina: lapista rikas. Lokak. 10:nä p.
 Judith: tietävä. Jouluk. 10:nä p.
 Julian: nuori. Tammi. 9:nä p.
 Juliana: samaten. Helmik. 16:nä p.
 Julius: nuorukainen. Huhtik. 12:nä p.
 Justina: hurskas. Kesäk. 16:nä p.
 Justinus: samaten. Huhtik. 13:nä p.
 Justus: samaten. Syysk. 2:nä p.

[K.]

- Kasper: tawaran hoittaja. Lokak. 20:nä p.
 Katharina: siwiä. Elo. 2:na ja Marrask. 25:nä p.
 Kilian: holhooja. Heinäk. 8:na p.
 Klaes: kansan woittaja. Heinäk. 7:nä p.
 Klara: kirkas, loistawa. Elo. 12:nä p.
 Konrad: reipas. Marrask. 12:nä p.
 Knut: sidottu. Tammi. 13:nä p.
 Kunigunda: urhoollinen tyttö. Maalisk. 3:na p.

L.

- Lambert: ylistetty maamies. Marrask. 19:nä p.
 Laurentius (Pars): seppelöity. Elo. 10:nä p.
 Leo: jalopeura. Kesäk. 28:nä p.
 Leonhard: jalopeuran kaltainen. Syysk. 28:nä p.
 Leopold: samaten. Marrask. 15:nä p.
 Lowisa: sankaritar. Elo. 25:nä p.
 Lucia: walaistu. Jouluk. 13:nä p.
 Ludwig: sankari. Lokak. 2:na p.
 Lukas: metsän ystävä. Lokak. 18:nä p.

M.

- Magdalena: koroitettu. Heinäk. 22:nä p.
 Magnus: iso, suuri. Elo. 19:nä p.
 Malachias: sanansaattaja. Helmik. 8:na ja Mar-
 rask. 5:nä p.
 Margaretha: kallis kiwi, helmi. Heinäk. 20:nä p.

- Maria: hallitsija. Elof. 5:nä p.
 Mariana: Herraa pelkäävä. Huhtik. 30:nä p.
 Markus: notkia. Huhtik. 25:nä p.
 Martha: murheellinen, surullinen. Heinäk. 26:nä p.
 Martialis: sota=sankari. Kesäk. 30:nä p.
 Martin: pahan poistaja. Marrask. 10:nä ja 11:nä p.
 Matthias: Jumalan lahja. Helmik. 24:nä eli 25:nä p.
 Mathilda: saattaja. Maalisk. 14:nä p.
 Matthäus: Jumalan lahja. Syysk. 21:nä p.
 Mauritz: mustan-ketinen. Syysk. 22:nä p.
 Maximus: suurin. Marrask. 18:nä p.
 Melker: kuninkaallinen. Heinäk. 5:nä p.
 Michael: Jumalan muotoinen. Syysk. 29:nä p.
 Moses: wedestä pelastettu. Syysk. 4:nä p.

N.

- Napoleon: laakson jalopeura; (uusi valo?).
 Narcissus: tyhmistynyt. Lokak. 29:nä p.
 Nicolai: kansan wallitsija, woittaja. Jouluk. 18:nä p.
 Nikanor: woittaja. Tammik. 10:nä p.
 Nikodemus: kansan woittaja. Kesäk. 1:nä p.
 Nikolaus: samaten. Jouluk. 6:nä p.

O.

- Olof: opettawa. Heinäk. 29:nä p.
 Oskar: onnen saattaja.
 Otto: mainio. Huhtik. 9:nä p.

P.

- Paulinus: vähäinen. Kesäk. 22:nä p.
 Paulus: samaten. Tammik. 25:nä p.
 Petronella: alituinen. Toukok. 31:nä p.
 Petrus: kallio, wuorimies, kiintiä. Kesäk. 29:nä p.
 Philippus: ratsastaja. Toukok. 1:nä p.
 Pius: hurskas.
 Pontus: meri. Marrask. 20:nä p.

N.

- Rafael: (Jumala parantaa), sielunpaimen.
 Rafael: (lammas), kärpääinen.
 Rebecka: lihava. Toukok. 17:nä p.
 Regina: ruhtinatar. Syysk. 7:nä p.
 Reinhold: wiattoman puolustaja. Heinäk. 16:nä p.
 Richard: voimakas. Helmik. 7:nä p.
 Robert: neuwonantaja. Kesäk. 7:nä p.
 Romanus: Ruomalainen. Elof. 9:nä p.
 Rosa: ruusu. Toukok. 4:nä p.

S.

- Sabina: Herraa pelkäävä. Lokak. 27:nä p.
 Salomon: rauhallinen. Kesäk. 8:nä p.
 Samuel: jumalallinen. Elof. 20:nä p.
 Sara: ruhtinatar. Heinäk. 19:nä p.
 Sewerin: wakamielinen. Lokak. 23:nä p.
 Sewerus: ykšiwakainen, ankara. Lokak. 22:nä p.
 Sigfrid: sankari. Helmik. 15:nä p.
 Sigismund: miehuullinen voittaja. Toukok. 6:nä p.
 Simeon: kuuleminen. Tammi. 5:nä p.
 Simon: kuulia, lohdutettu. Lokak. 28:nä p.
 Simson: sängen wäkewä.
 Sophia: wiisaus. Toukok. 15:nä p.
 Stefanus: kruunattu. Jouluk. 26:nä p.
 Sten: kiwikowa. Marrask. 28:nä p.
 Susanna: kulkainen, walkoinen. Elof. 11:nä p.
 Swante: walkoisen=werewä. Kesäk. 10:nä p.
 Sylwester: metsän asuja. Jouluk. 31:nä p.

T.

- Thekla: rebellinen. Syysk. 23:nä p.
 Theodor: Jumalan lahja. Marrask. 9:nä p.
 Theophilus: Jumalan ystävä. Lokak. 15:nä p.
 Theresia: elossa käyvä.
 Thomas: kaksoinen. Jouluk. 21:nä ja 29:nä p.

Timotheus: Jumalan kunnioitsija. Toukok. 9:nä p.
 Titus: kunnioitettava. Tammi. 4:nä p.
 Tobias: Herran hyvyys. Marrask. 2:nä p.

II.

Ulrika: vapasukuinen. Heinäk. 4:nä p.
 Urania: taivaallinen.
 Urbanus: siemä. Toukok. 25:nä p.
 Ursula: naaras-karhu. Lokak. 21:nä p.

III.

Viktor: voittaja. Maalisk. 22:nä p.

IV.

Walborg: tietäjä=alka.
 Valentin: wäkewä. Helmik. 14:nä p.
 Walfrid: neuvotoin. Lokak. 12:nä p.
 Wendla: uskollisin ystävä. Kesäk. 2:nä p.
 Werner: warjelia. Elo. 17:nä p.
 Wilhelm: turvaaja. Huhtik. 6:nä p.
 Wilhelmina: samaten. Toukok. 26:nä p.

V.

Zacharias: Herran muisto. Syysk. 6:nä p.

VI.

Agidius: walpas. Syysk. 1:nä p.

Eiknäsi on sama kuin Eiknäisten kaupunki, Eiknemi, Tammissaari, (Tamsaari).
 Ekkerö s. k. Näckerö (Ahvenanmaalla eli Dolandisfa).
 Hamina s. k. Fredrikshamina eli Retrikshamina.
 Helsingki s. k. Helsingfors, Helsingin kaupunki.
 Heinola s. k. Iyrändö eli Tommola.
 Joensuu s. k. Pieltisjoen kaupunki (Karjalassa, Iyperin pitäjässä).
 Karja s. k. Karjan eli Karian postikonttuori.
 Kaskinen s. k. Kaskisten kaupunki, Kaskö, Kaskis.
 Kokkola s. k. Wanha Kaarlepy.
 Käkisalmi s. k. Käkisaari (Käkisalmi).
 Lappeenranta s. k. Willmanstranti.
 Pietarsaari s. k. Saakopstaati eli Pietarsaaren kaupunki.
 Pori s. k. Pöörnäpori.
 Porvo s. k. Porwo.
 Raabe s. k. Praaben eli Salosten kaupunki.
 Ristiina s. k. Kristinan kaupunki.
 Tampere s. k. Tammerkosti.
 Uusi Kaarlepy s. k. Joensuu (Pohjanmaalla).
 Uusi Kaupunki s. k. Kalois.
 Pietari s. k. Sankt Pietarpori.
 Grisselhamina ja Haaparanta ovat Ruotsin waltakuntaa.

Postitus

**lyhimmistä matkoista Suomenmaan Kaupunkien ja Posti-
 konttuorein välillä, ja niistä Pietariin, Gris-
 selhaminaan ja Haaparantaan.**

Muistutus. Suuremmat numerot jokaisessa rivissä merkitsevät täysiä Rysän eli Wenäjän wirttoja, joita 10 luetaan Ruotsin penikulmaan, ja pienemmät numerot osoittawat Wenäjän wirttan kymmenes-osia. Helposti löydetään matkain välit, kuin kuljetetaan toista forma yhäältä alas ja toista wafemmalta puolelta oikalle puolelle, sikiä kuin molemmat format yhdistywät samaan ptysty-nurkkaan. Niin on esimerk. Peristä Turkuun 152, Tornioista Pietariin 908, ja Eiknäisistä Rajaaniin 732 wirttaa j. n. c.

Eiknäsi	531,8																																							
Ekkerö	554,2																																							
Hamina	268,8																																							
Helsingki	161,8	165,8	186	406,2	105,8																																			
Heinola	126,7	488,7	258,8																																					
Joensuu	119,8	111,8	186	577,2	153,8																																			
Jämsenlinna	119,8	506,8	586,8	537,8	870,0	609,8																																		
Joensuu	493,8	506,8	586,8	537,8	870,0	609,8																																		
Jorvis	245,8	300,8	550,8	188,8	287,8	447,8																																		
Jyväskylä	196,8	311,2	203,8	287,8	196,8	297,8	540,8	584,8																																
Rajaani	552,8	284,8	266	555,8	654,8	475,8	559,8	892,8	732																															
Karja	715,8	568,8	451,8	595,8	155,8	89	242,8	252,8	355,7	17,8																														
Kaskinen	576,8	574,8	517,8	514,8	618,8	289,8	409,8	370,8	444,8	418,8	594,8																													
Kokkola	224,8	548,8	550,8	254,8	410,8	512,8	413,8	542,8	450,8	551,8	617,8	567,8																												
Kuopio	374,8	480,8	556,8	179,8	172,8	104,8	158,8	375,8	455,8	295,8	580,8	715,8	552,8																											
Käkisalmi	551,8	650	615,8	454,8	511,8	591,8	226,8	255,8	555	567,8	295,8	219	752,8	470,8																										
Lappeenranta	152,8	293,8	486,8	481,8	521,8	475,8	258,8	200,8	271,8	222,8	254,8	165,8	86,8	599,8	538,8																									
Lowisa	152,8	285	595,8	507,8	407,8	186,8	575,8	252,8	290,8	425,8	148,8	99,8	102	66	488,8	202,8																								
Mikkeli	206	115,8	248,8	189,8	370,8	460,8	546,8	569,8	143	84,8	232,8	215,8	265,8	104	202,8	592,8	562,8																							
Naantali	394,8	290,8	401,8	535,8	554,8	480,8	281,8	155,8	754,8	581,8	479,8	672,8	178,8	207,8	290,8	556,8	215,8	155,8																						
Oulu	703,8	482,8	688,8	586,8	625	293,8	223,8	447,8	771,8	169,8	466,8	598,8	408,8	656,8	748,8	586,8	673,8	840,8	790,8																					
Pietarsaari	275,8	444,8	599,8	495,8	515,8	638,8	403,8	50,8	188,8	512,8	400,8	285,8	458,8	541,8	577,8	497,8	457,8	552,8	581,8	551,8																				
Pori	293,8	552,8	151,8	598,8	551,8	403,8	537,8	491,8	529,8	129,8	246,8	670,8	518,8	485,8	629,8	182,8	285,8	294,8	568,8	288,8	264,8																			
Porvo	291,8	480,8	697,8	246,8	214,8	44,8	179,8	512,8	404,8	512,8	592,8	142	584	258,8	299,8	451,8	108,8	55	110,8	110,8	444,8	158,8																		
Raabe	632,8	469,8	190,8	85	620,8	488,8	657,8	592,8	650,8	298,8	140,8	564,8	688,8	210,8	594,8	405,8	414,8	535,8	682,8	591,8	678,8	757,8	707,8																	
Rauma	529,8	507,8	59,8	555,8	612,8	91,8	414,8	547,8	421,8	555,8	515,8	589,8	189,8	212,8	695,8	542,8	499,8	653,8	198,8	284,8	510,8	584,8	228,8	229,8																
Ristiina	156,7	577,8	539,8	96,8	201,8	460,8	248,8	441,8	374,8	448,8	580,8	487,8	237,8	58,8	545,8	588,8	523	521,8	625,8	236,8	576,8	557,8	411,8	385,8	561,8															
Savonlinna	553,8	526,8	479,8	526,8	510,8	508,8	474,8	506,8	112,8	517,8	165	150,8	181,8	479,8	572,8	458,8	560,8	253,8	76,8	170,8	527,8	577,8	216,8	251,8	704,8	474,8														
Skarpansi	664,8	544,8	188,8	717,8	404,8	248,8	541,8	800,8	172,8	552,8	448,8	559,8	691,8	672,8	577,8	377,8	293,8	832,8	500,8	657,8	850,8	556,8	365,8	448,8	514,8	50	511,8													
Sortawala	741,8	147,8	650,8	605,8	544,8	562,8	587,8	653,8	538,8	585,8	259,8	535	182,8	125	268,8	627	665,8	504,8	596,8	402,8	225,8	150,8	405	417,8	543,8	269	782,8	520,8												
Tampere	457,8	555,8	580,8	175,8	167,8	490,8	186,8	142,8	526,8	575,8	197	268	201,8	274,8	548,8	550,8	206,8	519	527,8	173,8	552,8	486,8	85	203,8	164	258,8	595,8	237,8												
Tohmajärvi	498,2	77,8	778,8	118	671,8	644,8	466,8	598,8	624,8	594	461,8	620,8	250,8	571,8	219	200,8	190,8	597,8	670,8	540,8	518,8	563,8	194,8	52,8	441,8	453,8	354,8	505,8	818,8	557,8										
Tornio	615,8	727,8	693,8	954,8	629	615,8	766,8	239,8	852,8	706,8	427,8	154,8	858,8	637,8	845,8	741,8	779,8	447,8	577,8	602	926,8	525,8	620,8	552,8	563,8	790,8	902,8	741,8	827,8	995,8	944,8									
Turku	859,8	604,8	180,8	567,8	174,8	490,8	249,8	93	622,8	229,8	152,8	446,8	703,8	16,8	378,8	274,8	385,8	517,8	538,8	482,8	282,8	119,8	718,8	363,8	462,8	636,8	162,8	191,8	274,8	340,8	214,8	156,8								
Uusi Kaarlepy	425,8	454,8	615,8	505,8	662,8	520,8	515,8	180,8	532,8	197,8	459,8	272,8	21,8	280,8	423,8	406,8	467,8	522	654,8	424,8	57	167,8	491,8	408,8	290,8	445,8	562,8	556,8	476,8	450,8	504,8	560,8	510,8							
Uusi Kaupunki	388,8	76,8	823,8	681,8	208,8	644,8	151,8	567,8	213,8	56,8	585,8	506,8	116,8	409,8	668,8	75,8	455,8	550,8	562	594,8	556,8	445,8	246,8	193,8	735,8	585,8	559,8	694,8	259,8	268,8	551,8	416,8	191,8	215,8						
Waasa	502,8	86,8	558,8	521,8	615,8	267,8	677,8	453,8	529,8	94,8	245,8	283,8	465,8	185,8	107,8	566,8	537,8	420,8	478,8	556,8	680,8	424,8	145,8	80,8	452,8	494	296,8	460,8	565,8	556,8	476,8	440,8	513,8	474,8	440,8					
Wiipurii	588,8	513,8	573,8	456,8	767,8	244,8	526,8	208,8	610,8	191,8	499,8	472,8	618,8	221,8	456,8	584,8	613,8	452,8	167,8	177	51,8	154,8	519,8	557,8	552,8	565,8	499,8	510,8	214,8	296,8	274	276,8	214,8	111	651,8	379,8				
Pietari	141,2	729,8	654,8	744,8	577,8	908,8	547,8	467,8	269,8	752,8	552,8	640,8	614,8	759,8	562,8	597,8	726	754,8	594	508,8	518,8	192,8	146,8	461	679	673,8	504,8	640,8	451,8	536,8	599,8	413,8	417,8	555,8	252,8	792,8	520,8			
Grisselhamina	842,8	701,8	524,8	241,8	610,8	264,8	1045,8	868,8	445,8	852,8	100	754,8	453,8	278,8	807,8	494,8	538,8	651,8	890,8	263,8	642,8	538,8	649,8	782,8	763,8	667,8	468,8	585,8	942,8	590,8	727,8	920,8	427,8	436,8	538,8	604,8	50	401,8		
Haaparanta	1050,2	913,8	772,8	526,8	828,8	459,8	864,8	5	620,8	732,8	698,8	959,8	634	620,8	771,8	244,8	857,8	711,8	452,8	159,8	865,8	642,8	848,8	746,8	784,8	452,8	582,8	607	951,8	528,8	625,8	557,8	568,8	793,8	907,8	746,8	832,8	1000,2	949,8	

Eiknäsi	531,8																								
Ekkerö	554,2																								
Hamina	268,8																								
Helsingki	161,8	165,8	186	406,2	105,8																				
Heinola	126,7	488,7	258,8																						
Joensuu	119,8	111,8	186	577,2	153,8																				
Jämsenlinna	119,8	506,8	586,8	537,8	870,0	609,8																			
Joensuu	493,8	506,8	586,8	537,8	870,0	609,8																			
Jorvis	245,8	300,8	550,8	188,8	287,8	447,8																			
Jyväskylä	196,8	311,2	203,8	287,8	196,8	297,8	540,8	584,8																	
Rajaani	552,8	284,8	266	555,8	654,8	475,8	559,8	892,8	732																
Karja	715,8	568,8	451,8	595,8	155,8	89	242,8	252,8	355,7	17,8															
Kaskinen	576,8	574,8	517,8	514,8	618,8	289,8	409,8	370,8	444,8	418,8	594,8														
Kokkola	224,8	548,8	550,8	254,8	410,8	512,8	413,8	542,8	450,8	551,8	617,8	567,8													
Kuopio	374,8	480,8	556,8	179,8	172,8	104,8	158,8	375,8	455,8	295,8	580,8	715,8	552,8												
Käkisalmi	551,8	650	615,8	454,8	511,8	591,8	226,8	255,8	555	567,8	295,8	219	752,8	470,8											
Lappeenranta	152,8	293,8	486,8	481,8	521,8	475,8	258,8	200,8	271,8	222,8	254,8	165,8	86,8												